

ไทยเก่งหลายด้านในอาเซียน

รศ.ดร.สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ ผู้อำนวยการบริหารศูนย์อาเซียนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดเผยกับหนังสือพิมพ์ “ฐานเศรษฐกิจ” ถึงภาพของประเทศไทยที่ในปัจจุบันและก้าวถัดไปหลังจากเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหลังจากปี ค.ศ. 2015 ความว่า

+ สถานะประเทศไทยในอาเซียนเป็นอย่างไร ?

เศรษฐกิจประเทศไทยเรายังเป็นเบอร์ 2 ใน อาเซียน รองจากประเทศอินโดนีเซีย ถ้าเรากำลังพูดถึงตามหลักทฤษฎีคนไหนมีกำลังเยอะ มีตัวใหญ่ก็มีปากมีเสียงทางการเมืองมากกว่า เพราะฉะนั้น ถ้าพูดถึงประเทศที่มีบทบาททางเศรษฐกิจมากที่สุดรองจากประเทศอินโดนีเซีย ไทยเราก็ถือว่าเป็นประเทศที่มีบทบาทอยู่พอสมควรในอาเซียน จริงๆ ตอนช่วงของคุณสุรินทร์ พิศสุวรรณอยู่ ก็ได้ช่วยภาพลักษณ์ไทยในอาเซียน เพราะว่าในด้านหนึ่งในช่วง 2-3 ปีให้หลัง ที่เรามีการจัดงาน ASEAN Summit ใหม่ๆ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยนั้นดูไม่ค่อยดีนัก

เราอยู่ในช่วงปรับเปลี่ยน พอเมื่อเกิดภาพอย่างนี้ขึ้นเราก็ต้องมีการอธิบายว่า นั่นเป็นเรื่องของกระบวนการประชาธิปไตยที่ต้องข้ามตรงนี้ไป เพราะเป็นเรื่องของประเทศไทย แต่ก็ต้องย้ำว่า จะไม่ทำให้บทบาทของประเทศไทยในเวทีอาเซียนนั้นลดลงไป นี่เป็นสิ่งที่พวกเราจะต้องช่วยกันในเรื่องของการเมืองในอาเซียนช่วงนี้ และก็รวมถึงเรื่องเศรษฐกิจและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในช่วงนี้มีเรื่องหลักๆ ที่รู้ๆอยู่คือ เรื่องหลังปี 2015 ในตอนนี้ในประเทศไทยเรามีการเตรียมการกันว่าหลัง 2015 จะเป็นอย่างไร ? เราจะได้ประโยชน์อะไรจากอาเซียน ? และตรงไหนเป็นด้านที่เราจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย ? ทีนี้ถ้าเราขับเคลื่อนไปในขณะที่ประเทศต่างๆก็มีการขับเคลื่อนที่ไม่เหมือนกัน บ้านเราก็เป็นประเทศที่มีการตื่นตัวที่สูง ในเวทีตั้งแต่นโยบายรัฐก็ช่วย ในสื่อก็ช่วย และภาคการศึกษาอย่างพวกเรา ก็พยายามทำหน้าที่ของเรา แต่ในขณะเดียวกันข้อที่แปลกคือชาวบ้านจะมีการรับรู้เรื่อง AEC เป็นไปตามความเกี่ยวข้อง ถ้าคนใช้เขาก็จะดูว่าตรงไหนที่เกี่ยวกับเขา ในระดับนักศึกษาและคนรุ่นใหม่เขาก็คงจะรู้ในระดับกว้างๆ ส่วนพ่อค้าก็เป็นเรื่องปกติว่าเขาได้รับประโยชน์ตรงไหน ก็จะต้องปรับตัวไป นี่ก็เป็นไปตามภาคส่วนของสังคม

+ บรรยากาศของประเทศไทยในเวทีอาเซียนเป็นอย่างไร ?

พูดถึงเวทีที่จะต้องแยกเป็นสองอย่าง เวทีในอาเซียน ในเมื่อการเมืองในประเทศก็จะทำให้อะไรหลายๆอย่างสะดุดบ้าง บทบาทของรัฐบาลโดยรวมก็เป็นตัวแทนของประเทศ รัฐบาลที่เป็นผู้นำของแต่ละประเทศก็จะมาตก

ลงกัน รัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ระดับสูงไปทำการตกลงกันในเรื่องต่างๆ ฉะนั้นถ้าในบ้านสะดวกยังไงก็มีผลในเรื่องของการเตรียมตัวของประเทศสู่อาเซียนได้ ก็เป็นหน้าที่ที่สำคัญตั้งแต่รัฐบาล และรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรฯ หรืออื่นๆ ที่เขาจะต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด จากการที่อาเซียนประชุมที่หนึ่งพันกว่ารายการเฉพาะทางการ ซึ่งเราจะมองเห็นเรื่องในระดับภูมิภาคหรือหลังปี 2015 เข้ามาโต๊ะการประชุมของคณะรัฐมนตรีมากขึ้น ฉะนั้น เราก็ต้องเตรียมตัวไปสู่สิ่งเหล่านี้ ที่นี้สิ่งที่ไปตกลงกันในอาเซียน ก็จะมาสู่โต๊ะที่เราต้องปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือการรุกสู่อาเซียน

ในอีกเวทีคือ การลงทุนของภาคเอกชน ประเทศไทยในช่วง 2-3 ปีหลังมีการเติบโตที่สูงในเรื่องของการลงทุนต่างประเทศ ผลักคมีส่วนว่า ในเมื่อเราผ่านกระบวนการในการพัฒนาและธุรกิจขนาดใหญ่ก็โตขึ้นไป ซึ่งเขาก็มีทุนพร้อมที่จะเข้าไปลงทุน รวมถึงนักลงทุนต่างๆก็ส่วนหนึ่ง ที่จะเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศก็มีการคุยกันมากกว่า ประเทศไทยก็เป็นไปถึงจุดไหน ในภูมิภาคในอาเซียนเองก็มีการเรียงลำดับก็คือ มากที่สุดคือ สิงคโปร์รองลงมาคือมาเลเซีย แล้วถึงเป็นประเทศไทยที่เป็นอันดับ 3 ของอาเซียน ตรงนี้การลงทุนของเราในตัวเลขของการลงทุนในประเทศไทยนั้นน้อยกว่าการไปลงทุนในต่างประเทศ ส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะเรื่องปัจจัยทางการเมือง และโครงสร้างในเรื่องของแรงงานที่สูงขึ้น แต่

นอกจากนั้นยังแสดงถึงบริษัทใหญ่ๆไม่ว่าจะเป็น กลุ่มไทยเบฟ กลุ่มซีพี และอื่นๆ ออกไปลงทุนต่างประเทศมากขึ้น และในอาเซียนก็เป็นส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีไปจีน ไปอินเดีย และไปไกลถึงยุโรป อเมริกา และประเทศในแถบมหาสมุทรแปซิฟิก ฉะนั้นบริษัทขนาดใหญ่ผมมองว่าไปได้ไกล ด้านหนึ่งก็คือมีกำลังเยอะ พร้อมกันนี้ยังมีเรื่องที่เป็นปัจจัยสนับสนุน เช่น อัตราแลกเปลี่ยน ค่าแรง โอกาสทางธุรกิจที่อึดตัวในประเทศ จึงจำเป็นต้องไปหาช่องทางใหม่ๆ ธุรกิจพลังงานก็มีการออกไป

+ ลงทุนเยอะ ซึ่งไม่น่าเป็นห่วง แต่สิ่งที่เรามองดูก็คือ “SMEs จะเป็นอย่างไร ?”

อย่าง SMEs ก็เปลี่ยน เราจะเป็นว่าตอนนี้ SMEs ออกไปหางานในประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้นในช่วง 2-3 ปี SMEs ที่ไปลงทุนก็มีหลายลักษณะ ไปขายของ ในเมียนมาร์ชัดเจนก็เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ใหญ่ แต่ก่อนเราก็จะเน้นลงไปที่มาเลเซียมากกว่า ที่นี้พอเพื่อนบ้านสงบและมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เราก็มีทางเลือกไปลาว กัมพูชา และเวียดนามก็มีไปมากขึ้น

สิ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยออกไปลงทุนต่างประเทศมากขึ้นก็มีอาเซียนเป็นตัวช่วย ทั้งพรมแดนที่เปิด เช่นในเรื่องของภาษีที่ลดลง เวียดนามตอนนี้ก็สามารถไปได้ง่ายขึ้น เพราะมีการเชื่อมโยงเส้นทางระหว่างประเทศต่างๆ มากขึ้น และยังสามารถเชื่อมไปจีนและอินเดีย สิ่งเหล่านี้ก็เป็นผลมาจากการขับเคลื่อนของนโยบายเขตการค้าเสรีของAFTA (ASEAN Free Trade Area) มาสู่ AEC และ AEC ก็จะมาขับเคลื่อนต่อ เมื่อมีการค้าเสรีของสินค้า ก็จะมีเรื่องของบริการ และการลงทุนให้มีการเคลื่อนเสรี จากการที่ผมทำการสัมมนามาหลายครั้งก็พบว่า บริษัทของผู้ประกอบการรายย่อย ก็ยังต้องการความช่วยเหลือ เพราะว่าการออกไปก็คือ “ต้นทุน” ด้วย ขนาดธุรกิจที่เล็กกว่า เวลาออกไปข้างนอกประเทศ ก็ยังคงกังวลในเรื่องของโอกาสและปัจจัยเสี่ยง ความเข้าใจของตลาดต่างประเทศที่ต่างออกไป เมื่อไปอยู่ในตลาดเหล่านั้นมีเรื่องของการทำธุรกิจสารพัดที่เขาต้องไปคิดหาช่องทาง และที่สำคัญแต่ละธุรกิจที่ไปลงทุนนั้นต้องมีจุดแข็งของตัวเอง การลงทุนนั้นถึงจะยั่งยืน ถ้าเป็นการลงทุนในแง่ของการผลิตสิ่งของ สินค้ามันก็ต้องเหมาะกับไลฟ์สไตล์ของคนในท้องถิ่น และสินค้าในท้องถิ่นก็ไม่สามารถสู้สินค้าของเราได้ ในเรื่องของการก่อสร้างและวัสดุก่อสร้างที่เราพัฒนามานานก็มี

โอกาส ในเรื่องของอาหารที่เราถนัดก็ชัดเจน นอกจากนี้เรายังสามารถไปลงทุนในเรื่องของไม้ เฟอร์นิเจอร์ที่เป็นวัตถุดิบที่บ้านเขามีกี่จะข้ามไปลาวไปเมียนมาร์

เมื่อมาดูการเปลี่ยนแปลงจริงๆก็พบว่าภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ มีการขยายตัวมากกว่ากรุงเทพฯ ในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมาในเรื่องของทั้งรายได้และการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับการไปเชื่อมทำธุรกิจกับประเทศเพื่อนบ้านที่มากขึ้น เพราะประเทศเพื่อนบ้านของเราก็มีการเติบโตที่สูงขึ้นมาก

+ ประเทศไทยควรจะเป็นอย่างไรเมื่อมีการเปิดอาเซียน ?

ในมุมมองของผม จากการที่ประเทศไทยเป็นที่เปิดมากที่สุดในอาเซียนตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เรื่อยมาทำให้ประเทศอย่างญี่ปุ่นสามารถเข้ามาได้เต็มตัว ประเทศไทยยังมีภาษีสูง อยู่มากที่สุดในอาเซียน แต่ตอนนี้ญี่ปุ่นก็เริ่มมีการแบ่งรับแบ่งสู้ในอาเซียน เพราะมีตลาดใหญ่อยู่ คือ ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งตอนนี้ก็เริ่มแข่งเราไปแล้ว ในส่วนของอิเล็กทรอนิกส์ เราก็มักจะเริ่มที่จะสู้มาเลเซียไม่ได้ ยกเว้นชิ้นส่วนบางประเภท เช่น ฮาร์ดดิสก์ เป็นต้น

ฉะนั้นการที่เราพัฒนาจะเห็นว่า เราจะเชิญต่างประเทศเข้ามาลงทุนและบวกรักษาคุณภาพของเราเข้าไป ผมมองดูว่า อาหารบ้านเรา และสินค้าเกษตรของเราก็ม่าไกลที่สุดในเรื่องของการพัฒนา ทั้งผู้ประกอบการเจ้าเล็กเจ้าใหญ่ที่ส่งออกอาหารออกไปเยอะขึ้นมากในเวทีอาเซียน ไม่ว่าจะเป็น พืชพันธุ์ อาหารจากสัตว์ และอาหารจากการประมง ยังเป็นสิ่งที่สำคัญและชัดเจนที่สุด และต้องมุ่งไปในเรื่องของคุณภาพและการสร้างมูลค่าเพิ่ม และลดความแปดเปื้อนของสินค้า ทำให้สินค้าอาหารของเราสะอาดขึ้น ไม่ฉะนั้นอีกหน่อยประเทศที่มีความสมบูรณ์อย่างเมียนมาร์จะแข่งเราได้ เพราะพื้นที่เขาเยอะกว่าเรา แต่ปัจจัยตัวใหญ่จริงๆคือ ประเทศจีน เราส่งออกสินค้าเป็นรายประเทศนั้นจะเข้ามามาก และนอกจากปัจจัยในเรื่องของการท่องเที่ยวแล้ว จีนจะเข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้น เช่นการขนส่ง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ ซ้อย่าง ซ้อยไม้ไปทำกระดาษมากขึ้นในอนาคต

การท่องเที่ยวของเราก็เป็นอีกธุรกิจ ซึ่งตอนนี้อยู่ในช่วงจุดสูงสุดที่เป็นที่นิยมของตลาดใหญ่คือ ประเทศจีน ต่อด้วยเรื่องของสุขภาพและการพยาบาล แหล่งท่องเที่ยวของเราในตอนนี้เรายังคงพัฒนาและดูแลให้มีกฎหมายควบคุมในเรื่องของความสะอาดของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะในตอนนี้มีประเทศคู่แข่งเกิดขึ้น ในประเทศเมียนมาร์ก็จะมีเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ มากขึ้น เช่น เกาะต่างๆแต่ยังต้องใช้เวลาพัฒนาอีก 10 – 20 ปี นอกจากนี้ยังมีเวียดนามที่มีทะเลที่ยาวกว่า 3,000 กิโลเมตร ประเทศไทยข้อดี คือ เรื่องของอาหารการกิน บวกท่องเที่ยว บวกกับการบริการที่สามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือนได้ดี ตรงนี้เป็นไทยจริงๆ ที่ถือว่าเป็นจุดแข็งของเรา นอกจากนี้เราก็กินดีเรื่องสิ่งก่อสร้างที่สวยงาม ธุรกิจที่ก่อสร้างที่สวยงามนั้นเราพร้อมที่สุด ไม่ว่าจะเป็นสถาปนิก ทำโรงแรม ทำตึก เป็น “Boutique Thailand” เช่นเดียวกับการที่เราทำเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมทางด้านความสวยงามอย่างแพชั่นอะโรอย่างนี้ได้ ถึงแม้ตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสิ่งทอเราจะเป็นรองอินโดนีเซียแต่ในเรื่องความสวยงามนั้นเราเป็นที่หนึ่งในอาเซียนซึ่งสามารถจับกลุ่มลูกค้าจีน เกาหลี ญี่ปุ่น ฮองกงได้

ฉะนั้นของที่เป็นความสวยงาม ของที่เน้นดีไซน์ ของที่ออกแบบและผลิตมาเพื่อวิถีชีวิตที่สวยงามนั้นไม่มีใครสู้เราได้ เพราะเรานั้นมีศักยภาพของบุคลากรที่จะผลิตของหรือสร้างสิ่งสวยงามๆเยอะ อย่างในวงการศูนย์การค้านั้น แม้แต่ประเทศจีนกับอินเดียยังต้องหันมาดูเรา เพราะมีความสะดวกสบาย และมีความคุ้มค่าใน

การเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยส่งเสริมในเรื่องของการเดินทางที่ส่งเสริม เช่น ในเรื่องของการขนส่งทางการบินของเราจะกลายเป็นฮับของภูมิภาคนี้มากขึ้นในอนาคต

■ คอลัมน์ : สัมภาษณ์ / ■ THAN AEC

■ จากหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ AEC world ปีที่33 (1) ฉบับที่ 2,907 (43) วันที่ 22 – 25 ธันวาคม พ.ศ. 2556